

Remissvar, Dnr U2020/05545

Innovation som drivkraft – från forskning till nytta (SOU 2020:59)

Bakgrund

Handelshögskolan i Stockholm (HHS) som enskild utbildningsanordnare ligger till stora delar utanför det statliga innovationsstödet till högskolor och universitet. Dock är HHS sedan flera decennier aktiv inom såväl innovation som entreprenörskap och välkomnar utredningen och ett ökat fokus på dessa frågor. Utgångspunkten för HHS har alltid varit en stark och internationellt ledande forskning, tydligt kopplad till utbildning och nyttiggörande genom såväl fakultet- som studentinitiativ, kårverksamhet och alumni-relaterad verksamhet. Vikten av att bidra till samhällsutvecklingen är inskriven i lärosätets stadgar och utgör ett centralt inslag i vårt strategiska arbete.

Innovation, entreprenörskap och digitalisering är profilområden för HHS och fokus för vårt House of Innovation som startades 2018. HHS driver också en framgångsrik företagsinkubator (SSE Business Lab) sedan 2001. HHS är också en av grundarna till Stockholm School of Entrepreneurship (SSES), och har goda erfarenheter av detta samarbete med andra lärosäten i Stockholmsområdet. SSES har också ett mycket starkt internationellt rykte.

House of Innovation har utvecklats till en av Sveriges främsta forskningsmiljöer inom det bredare innovationsområdet (inklusive entreprenörskap och digitalisering) genom rekrytering av svenska och internationella ledande forskare, liksom internationellt välmeriterade unga forskare. House of Innovation har också gästforskare från, samt institutionella samarbeten med, andra ledande lärosäten, såsom Haas School of Business vid UC Berkeley, Anderson School of Management, UCLA, Cambridge Judge Business School vid Cambridge University, Columbia Business School, Harvard Business School och Stanford University.

Vi lämnar härmed remissvar i rollen som sakkunniga inom innovation och entreprenörskap och i rollen som svenskt lärosäte som kan komma att påverkas av förslagen i utredningen. Många av HHS erfarenheter från forskning, utbildning och nyttiggörande inom området är i samklang med flera av utredningens slutsatser och förslag. Dock bedömer lärosätet vissa slutsatser och förslag annorlunda än utredningen.

Som remissinstans **ser vi med skepsis på förslaget att finansiera utredningens reformer via basanslagen**. Basanslagen ligger till grund för forskningen och utbildningen vid landets lärosäten och även om många av utredningens reformer är vällovliga och angelägna kan de inte ske på bekostnad av kärnverksamheten.

Däremot **ställer vi oss tydligt positiva till utredningens förslag om en nationell forskningsbaserad miljö för att stärka kvaliteten på entreprenörskapsutbildning inom Sverige som helhet**. Vi vill särskilt understryka vikten av att en sådan miljö byggs

upp på ett sätt som respekterar lärosätenas oberoende, samt bygger på samverkan och kunskapsutbyte.

Nedan följer våra synpunkter och kommentarer på utredningens övriga förslag.

Synpunkter på specifika avsnitt

Avsnitt 5. Utredningens analys utifrån direktivets frågeställningar

Utredningen lyfter ett antal förväntade effekter av hur lärosäten kan främja ”*innovation, kommersialisering och annat nyttiggörande av kunskap*”. Eftersom effekter inte uppstår per automatik ser vi positivt på att utredningen fokuserar på både effektivitet och ändamålsenlighet. **Vi efterlyser dock en kritisk analys av tidigare insatser inom systemet avseende just de effekter som nämns ovan. En oberoende och mer omfattande granskning av tidigare insatsers ändamålsenlighet och effektivitet bör genomföras.**

Avsnitt 6. Nyttiggörandebegreppets breddande.

6.1.1 Nyttiggörande av kunskap från all verksamhet vid högskolorna

Utredningen är lyhörd för att olika former av utbildning och forskning kräver en förtydligad syn på nyttiggörande. **Vi ser positivt på att utredningen föreslår ett breddande av nyttiggörandebegreppet.**

6.1.2 Nyttiggörandeuppdraget förtydligas i högskoleförordningen

Vad gäller förtydligande av nyttiggörandeuppdraget **välkomnar vi särskilt att utredningen tydligt understryker att nyttiggörande inkluderar både kommersiellt och icke-kommersiellt nyttiggörande.** Nyttiggörande kan ske också i offentliga och ideella sektorer, och både i kommersiella och icke-kommersiella former.

6.2 Ansvaret för nyttiggörandearbetet ska ligga på högskolans styrelse

I tillägg till frågan om hur innovation och nyttiggörande prioriteras vid lärosätena vill vi betona att utvärdering av nyttiggörande bör ske utifrån specifika ämnesområdens och lärosätens förutsättningar och med anammande av ett brett innovationsbegrepp. Vi vill särskilt understryka att **nyttiggörande inom samhällsvetenskap och humaniora är annorlunda än för tekniska och industriella områden**, vilka fortfarande präglar stora delar av samhällets förståelse av innovation, entreprenörskap och digitalisering. En industriell eller teknisk logik bör inte vara överordnad hur innovation betraktas och behandlas i dagens digitala tjänstesamhälle.

Avsnitt 7. Steg mot mer effektivt nyttiggörande

7.2 Uppföljning och utvärdering för återrapportering och ökat lärande (steg 2 i trappan)

Vi ser positivt på noggrannare uppföljning av nyttiggörandearbetet. Den uppföljning som betänkandet föreslår bör genomföras systematiskt, transparent och replikerbart. Det är dessutom viktigt att definiera tydliga mätningar och mått som är förankrade i forskning och att undvika volymmått med oklar koppling till insatsernas faktiska kvalitet och effekt, såsom ”antal idéer i ett flöde” eller ”antal genomförda möten med innovatörer”.

7.3.3 Även enskilda utbildningsanordnare ska kunna driva innovationskontor

Vi välkomnar breddningen till att även enskilda utbildningssamordnare ska kunna driva innovationskontor. Organisationsform bör inte styra eller begränsa hur lärosäten skapar samhällsnytta genom nyttiggörande. Vi ser att detta förslag också ger möjlighet till en mer decentraliserad, lärosätessanpassad och slagkraftig nyttiggörandeverksamhet.

7.3.6 Högskolorna ska få ökade anslag till nyttiggörande

Som inledningsvis konstaterades, ställer vi oss **positiva till ökade anslag för nyttiggörande, givet att basanslagen inte berörs.**

Vi har förståelse för att utredningen av bland annat pedagogiska skäl förhåller sig till nyttiggörande som en linjär process. **Vi vill dock betona att de processer som betingar nyttiggörande i själva verket är – precis som innovation och entreprenörskap i sig – genomgående iterativa.** Utvärdering baserade på linjära flöden riskerar därför att inte vara i samklang med hur nyttiggörande faktiskt sker och bör ske. Om den utökade styrning utredningen föreslår kombineras med en förenklad syn på nyttiggörande kan det leda till felstyrning, vilket inte skulle gagna utvecklingen av Sveriges innovationssystem.

Avsnitt 8 Stödfunktioner och lärande

8.2. Inrättande av ett nationellt center för entreprenörskap

Vi ser positivt på att inrätta ett nationellt center för entreprenörskap. De tre uppgifter som centrumbildningen föreslås ha är också väl avvägda. **Vi anser att centrats övergripande fokus bör förtydligas till att beforska entreprenörskapsutbildning.** Resultaten därav bör sedan ligga till grund för det övergripande kunskaphöjande uppdraget för centrumbildningen.

Vi ser också positivt på att centrumbildningen ska betrakta spetsutbildade studenter som centrala för ett effektivt och ändamålsenligt nyttiggörande vid svenska lärosäten.

Vi stödjer utredningens rekommendation att bygga vidare på redan etablerade miljöer. Vi vill här särskilt betona våra positiva erfarenheter dels av samarbetet mellan lärosäten inom Stockholm School of Entrepreneurship, dels av att skapa nationella samarbeten med HHS som bas inom Swedish House of Finance samt House of Innovation. Vi vill utifrån dessa erfarenheter särskilt understryka vikten av att en sådan nationell miljö bygger på samverkan och kunskapsutbyte och respekterar lärosätenas oberoende.

Vi ser det dock inte som eftersträvansvärt, rimligt, eller praktiskt genomförbart att centrumbildningen ska ha ansvar för landets samtliga master- och forskarutbildningar inom entreprenörskap. Däremot bör ett frivilligt och nätverksbaserat utbyte av ”best practices” – på vetenskaplig grund – ske på så sätt att alla lärosäten kan utvecklas.

Vi delar avslutningsvis inte utredningens bild av att entreprenörskap som ämne generellt skulle lida av bristande legitimitet vid landets lärosäten. Vid flera svenska lärosäten är utbildning och forskning inom entreprenörskap en del av kärnverksamheten och vid exempelvis HHS betraktat som ett profilmråde. Ämnet är prioriterat och betraktat med hög trovärdighet och legitimitet. Vid dessa lärosäten vilas också

utbildningen generellt på en solid vetenskaplig grund och med närvaro av inom området internationellt ledande forskare. **För de lärosäten där entreprenörskapsämnet däremot kan betraktas som svagare, ser vi ett stort värde i man erbjuds möjligheten att medverka i och dra nytta av verksamheten inom det föreslagna centrat.**

Mattias Nordqvist, Professor

Erik Wetter, Assistant Professor

Magnus Mähring, Professor, Institutionschef

Handelshögskolan i Stockholm